

ALL VERDENS

Historie

 SAGA
EGMONT

ULØSTE MYSTERIER

ALL VERDENS

Historie

 SAGA
EGMONT

**ULØSTE
MYSTERIER**

All Verdens Historie

Uløste mysterier

SAGA Egmont

Uløste mysterier

Cover image: Nara and Getty images

Copyright © 2019, 2020 All verdens historie and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726401820

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Krigens gåter spøker fremdeles

Nazistenes propaganda iscenesatte Adolf Hitler som Det tredje rikets asketiske, ensomme og geniale Fører. Bare noen få kom tett innpå mannen bak 2. verdenskrig.

Mystikken har gitt næring til en rekke konspirasjonsteorier – akkurat som Hitlers egne beslutninger innimellom var så merkelige at verken samtiden hans eller ettertiden kan forklare Førerens merkelige valg:

Hvorfor endret han målet for Luftwaffes terrorbombardement av Storbritannia fra militære mål til sivile? Hvorfor gav Hitler Vernemaktens styrker stoppordre like før Dunkerque? Og hvorfor hatet han jøder så mye at millioner av mennesker måtte dø?

Bind femten av EN VERDEN I KRIG ser nærmere på 2. verdenskrigs uløste gåter og gir historikernes beste forslag til svar.

God leselyst!

1. Nazister lette etter forfedre i himalaya

I 1938 dro fem tyske SS-forskere opp i fjellene i kongedømmet Sikkim. Ekspedisjonen var på vei til Tibet på et spesielt oppdrag. Forskerne skulle finne bevis for at den ariske rasen stammet fra tibetanernes hemmelighetsfulle land.

Fem tyske forskere beveget seg sakte opp langs en bratt og kronglete sti på vei mot et høytliggende fjellpass 22. desember 1938. Bak tyskerne fulgte en hale av tjenere og bærere, samt en lang karavane av jakokser og ponnier lesset ned med ekspedisjonsutstyr. Foran dem lå grenseovergangen til det hemmelighetsfulle Tibet - et område forskerne hadde ventet på å få reise inn i, i nesten et halvt år.

Tyskerne var offiserer i nazistenes fryktede elitekorps SS, men kledd i anorakker og med langt skjegg lignet ikke mennene hjemlandets glattbarberte SS-offiserer i svarte uniformer. De høyt kvalifiserte vitenskapsmennene var imidlertid heller ikke på noe vanlig SS-oppdrag - mennene skulle løse et mysterium for korpsets sjef, Heinrich Himmler.

FORSKERE SKULLE BEVISE ARISK AVSTAMNING

Ekspedisjonen ble ledet av zoolog og untersturmführer i SS Ernst Schäfer. Han hadde, med Heinrich Himmlers

velsignelse, forlatt Tyskland med kurs mot Tibet våren 1938. SS-sjefens store interesse for den lille gruppen på fem som nå kjempet seg over fjellene, skyldtes at han og mange andre nazister var besatt av tanken på å finne den ariske rasens opprinnelsessted. Derfor hadde Himmler i 1935 opprettet en egen forskningsenhet - Ahnenerbe - som primært forsket på den ariske rases opprinnelse og historie.

Alle Ahnenerbes forskere var medlemmer av SS og fikk automatisk en offisergrad i korpset som i 1938 talte opp mot en halv million spesielt utvalgte og raserene menn. Ingen i SS hadde den minste dråpe av jødisk eller andre "underlegne" rasers blod i årene.

Himmlers håp var at forskerne i Tibet kunne bevise at den ariske rasen opprinnelig stammet fra Himalayas ufremkommelige fjell. Ifølge teoriene hadde arierne derfra senere vandret mot vest og inn i Europa.

Før utvandringen hadde arierne ifølge myten blitt oppdratt av overlevende fra det sunkne øyriket Atlantis. De såkalte atlantidene var overlegne andre folkeslag og skulle ha funnet opp både elektrisitet og flymaskiner før Atlantis ble oversvømt. Atlantidenes prester som slo seg ned i Himalaya, gav deretter sin lærdom og kunnskap videre til arierne.

ARIERE VAR EGYPTERNES FORFEDRE

Flere tyske intellektuelle hadde allerede på slutten av 1800-tallet snakket om den tyske rases overlegenhet og viktigheten av å finne ut av hvor det tyske folket - arierne - opprinnelig kom fra. Den mest populære teorien gikk ut på at folket stammet fra et sted i Asia, enten det nordlige India eller Tibet, for derfra å ha vandret mot vest og erobret verden. Arierne hadde ifølge teoriene grunnlagt kolonier i

Egypt og lagt grunnsteinen til faraoenes rike. Fra Nord-Afrika skulle folket ha vandret hele veien til Skandinavia, men hadde primært bosatt seg i Tyskland. Arierne skulle dermed ha vært forfedrene til inderne, perserne, egypterne, grekerne, italienerne, slaverne, skandinavene, angelsakserne -men altså i særlig grad tyskerne. Charles Darwins tanker om at menneskehetens vugge sannsynligvis lå i Afrika, klarte ikke tyske forskere å ta på alvor.

Ingen vitenskapsmenn hadde imidlertid klart å bevise teoriene før nazistene tok makten i Tyskland i 1933 - for øvrig godt hjulpet på vei av titusenvise tyske intellektuelle. Men etter at Hitler ble kansler, var lykken også gjort for de mange forskerne som hadde vidtfavnende teorier om ariernes opprinnelse. Store deler av det nye regimet interesserte seg voldsomt for ethvert prosjekt som kunne bevise at arierne hadde en storslått fortid. Nazistene var dessuten utrolig opptatt av enhver indikasjon på at geografiske områder en gang i fortiden hadde vært bebodd av ariere. Bevisene ville nemlig legitimere ønsket om Lebensraum - tyskernes ekspansjon mot Øst-Europa og Sovjetunionen.

Mye var derfor avhengig av de resultatene ekspedisjonen til Himalaya fremskaffet.

BRITENE LA HINDRINGER I VEIEN

Foruten Ernst Schäfer bestod den lille nazistiske Tibet-forskergruppen av antropologen Bruno Beger, insektforskeren og fotografen Ernst Krause, geofysikeren Karl Wienert samt ekspedisjonens tekniker Edmund Geer. Alle hadde vært SS-offiserer helt fra midten av 1930-tallet, unntatt Ernst Krause. Men like før avreisen fikk også han smykke seg med offiserstittelen.

Ekspedisjonen, som hadde fått mesteparten av reisemidlene gjennom bidrag fra det tyske næringslivet, hadde imidlertid raskt kommet ut for problemer etter avreisen fra Tyskland i april 1938. Det var nemlig bare mulig å komme seg inn i Tibet via India, som på dette tidspunktet ble kontrollert av det britiske kolonistyret. Men britene var ikke umiddelbart innstilt på å gi en gruppe SS-offiserer adgang til Tibet.

Siden midten av 1800-tallet hadde landet vært fullstendig avstengt for utlendinger fordi både tibetanerne og deres store nabo, Kina, fryktet imperialistiske angrep. Bekymringen var ikke ubegrunnet. I 1904 angrep britene området og fikk gjennom handelsavtaler innflytelse på landet, selv om Tibet fremdeles var formelt uavhengig. På 1930-tallet ble landet mer åpent, men landets grenser ble fortsatt strengt bevoktet av den tibetanske regjeringen og ikke minst av de britiske koloniherrerne i India. Britene endte med noe motvillig å slippe tyskerne inn i det lille kongeriket Sikkim rett sør for grensen til Tibet. Tillatelsen kom etter press fra Heinrich Himmler, som utnyttet britenes håp om å unngå en europeisk storkrig. Og SS-sjefen var foreløpig fornøyd.

FIASKO VAR UTENKELIG

”Min kjære Schäfer, jeg er glad for at ekspedisjonen har kommet så godt i gang, og at det er slik en disiplinert gruppe tuftet på og holdt sammen av kameratskap ... Jeg tenker svært ofte på dere. Heil Hitler!”, skrev Himmler til Schäfer da forskergruppen omsider nådde Sikkim, to måneder etter avreisen fra Tyskland.

De britiske myndighetene hadde gitt ordre om at ekspedisjonen under ingen omstendigheter måtte krysse grensen til Tibet. Men 28 år gamle Ernst Schäfer hadde

ikke tenkt til å nøye seg med å utforske Sikkim, selv om Tibet umiddelbart syntes å være et uoppnåelig mål.

Bare 20 år gammel hadde Schäfer blitt berømt i Tyskland for sine oppdagelsesreiser i Kina og han visste at han var nødt til å ta med seg resultater hjem til fedrelandet. Fiasko var ikke en mulighet. Antropologen Bruno Beger brukte ventetiden til å foreta forskjellige ansiktsmålinger og lage ansiktsmasker av de lokale innbyggerne til senere antropologiske studier. Tilbake i Tyskland ville Beger på bakgrunn av feltstudiene være i stand til å klassifisere hodeformen mer nøyaktig i forhold til andre raser. Ansiktsmaskene var laget av gips som ble påført i et tykt lag på ansiktet. To strårør sørget for at "offeret" kunne puste mens gipsen tørket.

SCHÄFER FIKK INVITASJON

Mens antropologen jobbet, skrev Ernst Schäfer lengselsfullt i dagboken sin:

"Vi er i utkanten av Tibet. Det er våre aller sterkeste lengsels rike. Der oppe - ikke langt unna i det hele tatt - ligger grensepasset."

Men de strandede ekspedisjonsdeltakerne fikk plutselig hjelp fra uventet hold. En utsending fra en av Tibets mest innflytelsesrike menn, Tering Raja, kom en dag innom tyskernes lille leir, og ekspedisjonslederen var ikke sen om å utnytte sjansen. Schäfer overbeviste utsendingen om at Tering Raja burde invitere tyskerne til godset sitt i det sørlige Tibet. Like etter ble Schäfer og fotografen Krause invitert, og iført tropehjelm med SS-runer reiste tyskerne over grensen. Møtet var en suksess og Tering Raja lovet å forsøke å få Tibets regent til å inviterte forskerne til landets hellige by, Lhasa. Schäfer og Krause dro tilbake til